

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

TANÁCS

A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott állásfoglalás a fiatalok Európa demokratikus életében való részvétele új és hatékony formáinak ösztönzéséről

(2011/C 169/01)

A TANÁCS ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK A TANÁCS KERETÉBEN ÜLÉSEZŐ KÉPVISELŐI,

1. EMLÉKEZTETVE A KÉRDÉS EZEN ÁLLÁSFOGLALÁS MELLÉKLETÉBEN SZEREPLŐ POLITIKAI HÁTTERÉRE, ÉS KÜLÖNÖSEN ARRRA, HOGY:

1. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 165. cikke szerint az Európai Unió fellépésének ösztönöznie kell a fiatalokat arra, hogy részt vegyenek Európa demokratikus életében;
2. az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés megújított keretéről (2010–2018) szóló állásfoglalás⁽¹⁾ a fiatalok aktív polgári szerepvállalásának előmozdítását az egyik átfogó célkitűzésként, részvételüket pedig a nyolc cselekvési terület egyikeként jelöli meg. Az állásfoglalás megállapítja, hogy a fiatalok elismerése a társadalom erőforrásaiként, továbbá azon joguk biztosítása, hogy a velük és az ifjúsági szervezetekkel folytatott folyamatos strukturált párbeszéd révén részt vehessenek az őket érintő politikák alakításában, azon irányadó elvek közé tartozik, amelyeket a fiatalokat érintő valamennyi politika és tevékenység terén szem előtt kell tartani;

2. FIGYELEMBE VÉVE, HOGY:

1. az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke kimondja, hogy „az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul”. Az Európai Unióról szóló szerződés 10. cikkének (3) bekezdése elismeri minden polgár ahhoz való jogát, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében;
2. az Európai Unió Alapjogi Chartájának 11. és 12. cikke kijelenti, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánításhoz, a békés célú gyülekezéshez és az egyezéshez. A

24. cikk pedig leszögezi, hogy a gyermekek véleményüket szabadon kifejezhetik, és e véleményeket az őket érintő ügyekben életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe kell venni;

3. ELISMERIK, HOGY:

1. a fiatalok napjainkban számos kihívással szembesülnek, nevezetesen a munkanélküliséggel és ehhez kapcsolódóan a szegénység veszélyével, egyes területeken pedig az alacsony szintű iskolázottság és a korai iskolaelhagyás problémájával is⁽²⁾. Egyes tagállamokban a fiatalok választási részvétele nem éri el az átlagot;
2. a fiatalok jelentősen hozzájárulhatnak a társadalom fejlődéséhez. A társadalmi problémákra és kihívásokra adandó válaszok kialakításában való részvételük elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy teljeskörűen érvényesíteni tudják képességeiket, és a gyakorlatban is működőképes, érdemi és fenntartható megoldások szülessenek;
3. a nyilvános konzultációk és az EU ifjúsági jelentése azt mutatják, hogy a fiatalok elsődleges fontosságot tulajdonítanak annak, hogy a részvételi demokrácia csatornáit és eszközeit révén hozzájáruljanak a társadalom fejlődéséhez⁽³⁾. Alapvető fontosságú, hogy a fiatalok véleményét minden őket érintő szakpolitika-formálási és döntéshozatali folyamatban figyelembe vegyüek;
4. alaposabban fel kell tárni annak okait, hogy a szervezetek hagyományos tagsága miért csökken, és miért alacsony a fiatalok részvételi aránya a képviseleti demokrácia mechanizmusában;
5. a fiatalok fokozott részvétele hozzájárulhat a társadalmi, politikai, kulturális és gazdasági fejlődéshez, és a döntéshozatal is megalapozottabb lenne, ha több ember és ezáltal több vélemény képviseltetné magát a közéletben;

(¹) HL C 311., 2009.12.19., 1. o.

(²) SEC(2009) 549, 2.1. fejezet.

(³) SEC(2009) 549, 3.1.5. fejezet.

6. mind a képviseleten, mind a részvételen alapuló demokrácia egyre nagyobb mértékben összekapcsolódik a médiumok és az elektronikus részvételi eszközök használatával, amely által könnyebben hozzá lehet jutni a részletes információkhoz, és több embert lehet bevonni a véleményformálási és döntéshozatali folyamatokba; sőt ezeknek az eszközöknek köszönhetően egyre több fiatalnak nyílik lehetősége arra, hogy az információknak ne csak fogyasztója, hanem előállítója is legyen;

4. FIGYELEMBE VESZIK, HOGY:

1. a fiatalok demokratikus életben való részvétele valódi lehetőségeket teremt a döntéshozatalba való bevonásukra. Arra készíti a döntéshozókat, hogy vegyék figyelembe a fiatalok véleményét, előmozdítva a társadalmi párbeszédet, amelyben érvényesülhet a társadalmi igazságosság, a kritikus gondolkodás, az aktív részvétel és a különböző vélemények kinyilvánítása, a képviseleti és a részvételi demokrácia által a társadalom minden szintjén biztosított eszközök és lehetőségek felhasználásával;

2. a fiatalok számára – mind egyénileg, mind kollektív módon, ifjúsági szervezetek, informális ifjúsági csoportok és tevékenységek, valamint egyéb kezdeményezések keretében – nyújtott támogatás és bátorítás alapvetően hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok teljeskörűen részt vegyenek a demokratikus életben;

3. a „Cselekvő ifjúság” program fontos eszköze a fiatalok – nem utolsósorban a hátrányos helyzetű fiatalok – részvétele előmozdításának, mert ösztönzi a helyi, regionális és nemzetközi projekteken való részvételüket, figyelembe véve igényeiket és elképzeléseiket, és serkentve felelősség-tudatuk kialakulását;

5. ÚGY VÉLIK, HOGY:

1. a társadalomban való aktív és sikeres részvétel megvalósítása szempontjából kulcsfontosságú a részvétel módjainak széles körű ismerete, valamint az emberi jogoknak és az erőszakmentességnek a tiszteletben tartása;

2. a részvétel egy formáját képviselő önkéntes tevékenységek kulcsfontosságúak a társadalom szempontjából, és egyúttal lehetőséget és eszközt kínálnak a személyes készségek fejlesztésére, valamint a szolidaritás és a társadalmi felelősségtudat megtapasztalására;

3. a fiatalok részvételének javítása szempontjából elengedhetetlen a formális oktatásról és a nem formális tanulásról való megfelelő tájékoztatás, valamint az ilyen oktatási, illetve tanulási lehetőségek biztosítása. A részvételt olyan folyamatnak kell tekinteni, amely fiatalokban kezdődik, és ezután egész életünk során folyamatosan fennmarad. A részvételnek ezért az élet minden területére ki kell terjednie, beleértve többek között a családot, a formális oktatást, a nem formális és az informális tanulást, a képzést, az iskolán kívüli tevékenységeket és a munkát;

4. a társadalmi életben való aktív részvételhez a fiataloknak el kell sajátítaniuk és tovább kell fejleszteniük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákat, különösen a kommunikációs készségeket, az e-készségeket, a tanulási készséget, a társadalmi és állampolgári kompetenciákat, valamint a kulturális tudatosságot és kifejezőkészséget; a részvétel a kulcskompetenciák elsajátítását is ösztönzi. A társadalomnak nagy súlyt kell fektetnie annak előmozdítására, hogy minden fiatal egyenlő feltételekkel és akadálymentesen férjen hozzá az egész életen át tartó tanulási lehetőségekhez;

5. a demokratikus életben való részvétel egy folyamatos és kölcsönösségi alapon zajló folyamat. A fiatalokat be kell vonni az őket érintő szakpolitikák kialakításába, megvalósításába és értékelésébe. Rendkívül fontos, hogy a strukturált párbeszéd, a nyilvános konzultációk és az egyéb részvételi formák eredményéről a fiatalok rendszeres visszajelzést kapjanak. Fontos továbbá tájékoztatást adni a döntéshozatali folyamatokról és az intézkedések végrehajtásáról azokon a területeken, melyeket a fiatalok relevánsnak tartanak;

6. HANGSÚLYOZZÁK, HOGY:

1. az információhoz való hozzáférés kulcsfontosságú a részvétel szempontjából. A különböző európai információs struktúrák, hálózatok és csatornák meglete ellenére a fiatalok egy jelentős része nem jut hozzá a demokratikus életben való részvételhez szükséges információkhoz. Az új információs és kommunikációs technológiák (ikt) eszközt kínálnak a fiatalok számára a közösségekkel és a demokratikus struktúrákkal való kapcsolattartásra, és ösztönzik az azokban való részvételüket;

2. az új médiumok kiegészíthetik a hagyományos részvételi folyamatokat és információs csatornákat, és összekapcsolódhatnak azokkal. Gyors, vonzó és felhasználóbarát eszközt kínálnak a fiatalok számára nemcsak a mindennapi kommunikáció céljára, hanem ahhoz is, hogy fokozottabban részt vegyenek a demokratikus életben. Az új vagy hagyományos médiumokat érdemes felhasználni a közösségi életben vagy a képviseleti demokráciában való részvétellel kapcsolatos üzeneteknek a fiatalok számára és a fiatalok általi közvetítésére, alkalmazkodva ezzel a fiatalok igényeihez, akik közül sokan nap mint nap használják az új ikt-eszközöket;

3. tekintve, hogy az ikt-eszközökhöz nagyon sok polgár fér hozzá, és képes azokat használni, az ikt-eszközök segítségével lehetővé válnak a tömeges konzultációk, a nagy létszámú nemzetközi viták és a széles körű részvétel, és, az alkalmazott módszerektől függően, ahhoz is hozzájárulhatnak, hogy a demokratikus döntéshozatalba való bevonás egész Európában átláthatóbbá váljon;

4. ahhoz, hogy a fiatalok megfelelően tudjanak részt venni a demokratikus életben, nélkülözhetetlen a kulcskompetenciáik és a médiaműveltségük javítása, mert ezáltal képessé válnak a média jobb megértésére, felhasználására, befolyásolására és alakítására. Ebben mind a formális oktatási rendszereknek, mind a nem formális tanulásnak nagyon

nagy szerepe van, ezért mindkét terület számára előnyös lenne, ha szorosabbá válnának közöttük a kapcsolatok. Az ifjúsági munka is fontos szerepet játszik az információ terjesztésében, valamint a médiaműveltség és az e-készségek fejlesztésében, és ezáltal a részvétel eredményesebbé tételében.

7. EZÉRT FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL:

- a) használják fel az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó Európa 2020 stratégiát és annak „Mozgásban az ifjúság” elnevezésű kiemelt kezdeményezését a fiatalok civil szerepvállalásának és demokratikus részvételének fokozására. A fiatalok által ezzel összefüggésben elsajátított készségek – például a vezetői, kommunikációs, önmenedzselési, problémamegoldó és kezdeményező készségek – hasznukra válnak mind a munkaerőpiacra való belépéskor, mind a képviseleti és részvételi demokráciában való részvételi törekvésekben;
- b) az Európa 2020 stratégia és a „Mozgásban az ifjúság” kiemelt kezdeményezés megvalósításában erősítsék meg az általános ifjúsági dimenziót, valamint az ifjúsági munka és az ifjúsági részvétel szerepét, és oly módon bővítsék ki az ifjúsági mobilitás koncepcióját, hogy az kiterjedjen az összes fiatalra és ifjúságsegítőre, megkönnyítve ezzel a fiatalok személyes készségeinek javítását, és arra ösztönözve a fiatalokat, hogy teljes körű résztvevőivé váljanak az oktatási rendszernek, a munkaerőpiacnak és a társadalmi közösségeknek;
- c) folytassák az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés megújított keretéről (2010–2018) szóló állásfoglalás keretében elfogadott, a fiatalok részvételének serkentését célzó kiemelt tevékenységek fejlesztését;
- d) mind a nem formális tanulásban, mind a formális oktatásban fejlesszék a digitális és médiaműveltség oktatását annak érdekében, hogy a fiatalok elsajátíthassák az ahhoz szükséges készségeket, hogy aktívabban részt tudjanak venni az Európa 2020 stratégia „Európai digitális menetrend” elnevezésű kiemelt kezdeményezésében körvonalozott, elektronikus részvételi tevékenységekben;
- e) fokozottabban tájékoztassák a gyermekeket és a fiatalokat demokratikus jogaikról és általában a demokratikus értékekről, előmozdítva ezáltal a Lisszaboni Szerződésben, az EU Alapjogi Chartájában, a gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezményben és a nemzetközi egyezményekben meghatározott emberi jogokat;
- f) biztosítsák minden gyermek és fiatal számára a lehetőséget a helyi, regionális, nemzeti és európai szintű demokratikus életben való részvételre, illetve könnyítsék meg azt, pl. a részvételi lehetőségekről való bővebb tájékoztatás révén, a részvétel ösztönzésével, a fiatalok részvételét szolgáló új fórumok létrehozásával és a már meglévő fórumok továbbfejlesztésével, külön figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű fiatalokra, illetve azokra, akik semmilyen szervezett csoportnak (egyesületek, nem kormányzati szervezetek) nem tagjai;
- g) a gyermekekkel és a fiatalokkal foglalkozó szakemberek számára tegyék elérhetőbbé a demokráciával, részvétellel és emberi jogokkal kapcsolatos tanulási lehetőségeket, a szakpolitikai döntéshozók munkáját pedig minden szinten támogassák azzal, hogy rendelkezésükre bocsátják a fiatalok innovatív részvételének bevált formáival kapcsolatos információkat és ismereteket;
- h) a nem formális tanulás és a formális oktatás érdekelt felei számára biztosítsanak több lehetőséget arra, hogy együttesen lépjenek fel a fiatalok részvételének és polgári szerepvállalásának növelése, valamint a részvétel korai életkortól kezdődő tanulása különböző formáinak támogatása érdekében;
- i) a fiatalok aktív és felelős részvételét előmozdító koncepciók, stratégiák, szakpolitikák és eszközök kidolgozása során fontolják meg az ágazatközi megközelítést, és vegyék figyelembe a fiatalok életkörülményeit érintő politikák horizontális jellegét, az aktív polgári szerepvállalásra és a részvételre vonatkozó szakpolitikák kialakításakor pedig vegyék alapul az ifjúsági területen rendelkezésre álló tudományos eredményeket és kutatásokat csakúgy, mint a fiatalok véleményét;
- j) a 2012-es új ifjúsági jelentés keretében vizsgálják meg a fiatalok demokratikus életben való részvételének kérdését, és elemezzék a fiatal nők és a fiatal férfiak részvétele közötti esetleges különbségeket, valamint a hátrányos helyzetű fiatalok részvételi sajátosságait;
- k) vizsgálják meg, kísérik figyelemmel és értékeljék a gyermekek és a fiatalok részvételével kapcsolatban már felhasznált módszereket, és szükség esetén fejlesszék tovább a meglévő eszközöket, vagy vezessenek be a részvétellel kapcsolatban minőségi normákat, útmutatásokat, új technológiákat és módszereket;
- l) az ifjúsági területen alkalmazott nyitott koordinációs módszer keretében alakítsák ki az egymástól való tanulás folyamatát;
- m) mozdítsák elő a fiatalok és az ifjúsági szervezetek bevonását az európai demokratikus életben való részvételre vonatkozó koncepciók, stratégiák és cselekvési tervek kidolgozásába;
- n) vizsgálják meg, hogyan lehet a fiatalokat arra ösztönözni, hogy aktívan érdeklődjenek a demokratikus folyamatok iránt, a szavazóképesek pedig éljenek szavazati jogukkal;
- o) támogassák a helyi, országos és európai szintű ifjúsági szervezeteket és kezdeményezéseket, előmozdítva az alulról felfelé építkező kezdeményezéseket a fiatalok demokratikus életben való részvételének biztosításában;
- p) segítsék a fiatalok mobilitását olyan intézkedésekkel, mint például a fiatal önkéntesek európai mobilitásáról szóló ajánlás eredményesebb megvalósítása. Ez fejlesztené a fiatalok személyes, illetve szakmai készségeit és kompetenciáit, valamint a foglalkoztathatóságukat is előmozdítaná;

8. FELKÉRIK A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

- tanulmányozza a fiatalok Európa demokratikus életében való részvételét, és folytasson róla konzultációkat,
 - az ifjúsági mutatók jelzőrendszere keretében fejlessze tovább a fiatalok demokratikus életben való részvételére vonatkozó statisztikai mutatókat,
 - az Európai Ifjúsági Portál szerkezetét alakítsa át a fiatalok igényeinek megfelelő módon, hogy az információk könnyebben hozzáférhetővé váljanak,
 - az EU ifjúsági programja következő generációjának kidolgozása során is gondoskodjon a fiatalok véleményének figyelembevételéről.
-

MELLÉKLET

1. A korai iskolaelhagyás és a fiatalok iskolával szembeni ellenérzéseinek megelőzése, valamint az ezek elleni küzdelem, illetve a fiatalok társadalmi befogadásának ösztönzése érdekében az iskolák nyitott tanulási környezetté alakításáról szóló, 2003. november 25-i tanácsi állásfoglalás (2003/C 295/02) ⁽¹⁾. A Tanács ebben az állásfoglalásában közös célokat hagyott jóvá, és a fiatalok részvételét, illetve tájékoztatását prioritásként jelölte meg.
2. A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által megfogalmazott 2005. május 24-i állásfoglalás a fiatalok tájékoztatására vonatkozó közös célkitűzések végrehajtásáról (HL C 141., 2005.6.10., 5. o.) ⁽²⁾.
3. A 2007 és 2013 közötti időszakra a „Cselekvő ifjúság” program létrehozásáról szóló, 2006. november 15-i 1719/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozat, amely a fiatalok részvételét – és ezen belül az önkéntes tevékenység többféle formáját is – erőteljesen támogatja ⁽³⁾.
4. Az ifjúsági miniszterek által 2006. novemberben elfogadott állásfoglalás – A fiatalok részvételével és tájékoztatásával kapcsolatos közös célok megvalósítása a fiatalok aktív európai polgári szerepvállalásának ösztönzése érdekében ⁽⁴⁾.
5. A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által elfogadott 2008. május 22-i állásfoglalás a hátrányos helyzetű fiatalok részvételéről ⁽⁵⁾.
6. A Tanács 2008. május 22-i következtetései a digitális környezethez igazodó médiaműveltség európai megközelítéséről ⁽⁶⁾.
7. Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája ⁽⁷⁾.
8. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Mozgásban az ifjúság: Kezdeményezés a fiatalokban rejlő potenciál felszabadítására az Európai Unióban megvalósítandó intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés érdekében ⁽⁸⁾.
9. A Tanács 2010. november 19-i következtetései a Mozgásban az ifjúság kezdeményezéséről – a fiatalok előtt álló kihívásokra vonatkozó integrált megközelítésről ⁽⁹⁾.
10. A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői által 2010. november 19-én elfogadott állásfoglalás az ifjúsági munkáról ⁽¹⁰⁾.
11. A Tanács 2008. november 20-i ajánlása a fiatal önkéntesek európai mobilitásáról ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁾ HL C 295., 2003.12.5., 6. o.

⁽²⁾ HL C 141., 2005.6.10., 5. o.

⁽³⁾ HL L 327., 2006.11.24., 30. o.

⁽⁴⁾ HL C 297., 2006.12.7., 6. o.

⁽⁵⁾ HL C 141., 2008.6.7., 1. o.

⁽⁶⁾ HL C 140., 2008.6.6., 8. o.

⁽⁷⁾ COM(2010) 2020.

⁽⁸⁾ COM(2010) 477 végleges.

⁽⁹⁾ HL C 326., 2010.12.3., 9. o.

⁽¹⁰⁾ HL C 327., 2010.12.4., 1. o.

⁽¹¹⁾ HL C 319., 2008.12.13., 8. o.